

Mogiły poległych powstańców styczniowych

Gmina	Usytuowanie mogiły	Napis widniejący na mogile
KLECZEW	Zbiorowa mogiła powstańców z oddziału płk Edmunda Calliera i Wincentego Raczkowskiego w bitwie stoczonej pod Kleczewem w dniu 10 czerwca 1863 r. Zginęło wówczas 45 powstańców, nie wiadomo czy wszyscy spoczywają w mogile.	brak
GMINA KLECZEW – SŁAWOSZEWO	Przy drodze Kleczew-Ślesin, obok przystanku autobusowego znajduje się zbiorowa mogiła nieznanymi powstańców prawdopodobnie z oddziału Kazimierza Mielęckiego poległych 22 marca 1863 r. w przegranej bitwie stoczonej pod Ślesinem. Kazimierz Mielęcki ranny w bitwie został przewieziony za kordon, po czym wkrótce zmarł. Obelisk został wzniesiony w 1928 r., zniszczony przez Niemców w roku 1939 r., odbudowany w 1969 r.	POWSTAŃCOM Z 1863 R. WDZIĘCZNI RODACY BOHATERSKIM POWSTAŃCOM ZNISZCZONY POMNIK PRZEZ HITLEROWCÓW ODBUDOWALI WDZIĘCZNI RODACY 20.7.1963
GMINA RYCHWAŁ – GRABOWA	Zbiorowa mogiła usytuowana na cmentarzu parafialnym, w której pochowano nieznanymi powstańców poległych w zachodniej części dawnego Królestwa Kongresowego przy granicy z zaborem pruskim. Mogiła wyremontowana ze środków Rady OPWiM w 2008 r.	
GMINA RYCHWAŁ – GROCHOWY	Zbiorowa mogiła ks. Stefana Cieślaka i 24 nieznanymi powstańców z oddziału płk Edmunda Calliera poległych w zwycięskim boju na polach wsi Grochowy stoczonej w dniu 30 maja 1863 r. z wojskami carskimi dowodzonymi przez płk Bersmena. Po trwających ponad trzy godziny walkach powstańcy zmusili żołnierzy rosyjskich do wycofania się z pola bitwy.	TU SPOCZYWA Ś.P. Ks. CIEŚLAK I 24 BOHATERÓW, KTÓRZY POLEGLI W ZWYCIĘSKIM BOJU Z MOSKALAMI 30.V.1863 R. NA POLACH WSI GROCHOWY Ks. Cieślak należał do zgrupowania księży Bernardynów z Koła. Był kapłanem w oddziale pułkownika Cieszkowskiego
GMINA ŚLESIN - LICHEŃ STARY	Mogiła zbiorowa usytuowana na terenie sanktuarium Matki Boskiej Częstochowskiej, w której spoczywają szczątki powstańców z oddziału kosynierów Michała Sokolnickiego poległych w przegranej bitwie stoczonej w Licheniu 8 i 9 maja 1863 r. W mogile pochowano również Witolda Turno, rannego pod Ignacewem, a następnie przewiezionego do szpitala powstańczego w Starym Licheniu, gdzie zmarł 9 maja 1863 r. W dniu 9 maja 1863 r., kiedy pod Ignacewem trwały jeszcze walki, w Starym Licheniu, przy starym cmentarzu bronił się oddział kosynierów dowodzonych przez Michała Sokolnickiego. Podczas nierównej walki zginęli wszyscy powstańcy. Ich szczątki zapewne spoczywają w zbiorowej mogile przy kościele. Witold Turno - urodził się 21 maja 1835 r. w Objezierzu, ukończył szkołę politechniczną	ŚP WITOLD TURNO URODZIŁ SIĘ DNIA 21 MAJA 1835 ROKU UMARŁ DNIA 9 MAJA 1863 OKU POKÓJ JEGO DUSZY PAMIĘCI POWSTAŃCÓW POLEGŁYCH POD IGNACEWEM 8.V.1863 R. POCHOWANYCH RAZEM ZE SWYM DOWÓDCĄ WITOLDEM TURNO NA CMENARZU LICHEŃSKIM POMNIK TEN WYSTAWILI PIELGRZYMI LICHEŃSCY W 1967 R. PONAD WŁASNE ŻYCIE MILSZA NAM BYŁA WOLNOŚĆ ŚWIĘTEJ WIARY I NIEPODLEGŁOŚĆ OJCZYZNY

	<p>w Paryżu, a następnie wstąpił do pruskiej szkoły wojskowej. Podporucznik II pułku gwardii w Berlinie. Od 1861 r. działał w konspiracji, czego konsekwencjami było aresztowanie. Więziony w Gnieźnie od 2 do 31 marca 1863 r. 26 marca trafił do oddziału powstańczego w Słupcy. Został ranny w boju pod Ignacewem i przewieziony do Lichenia. Zmarł 9 maja 1863 r. o godzinie 4 po południu.</p>	
GMINA ŚLESIN – ROŻNOWA	<p>We wsi położona jest mogiła, w której spoczywają szczątki nieznanymi z nazwiska, dwóch powstańców poległych 8 maja 1863 r. w boju stoczonym pod Ignacewem, gdzie partia powstańcza dowodzona przez Edmunda Taczanowskiego została pobita przez dwukrotnie silniejszy oddział rosyjski gen. Andrieja Brunnera. Zginęło wówczas 200 Polaków, a oddział uległ rozbiciu.</p>	
GMINA ŚLESIN – IGNACEWO	<p>We wsi, przy szosie Sompolno-Ślesin usytuowana jest zbiorowa mogiła 163 powstańców z oddziału gen. Edmunda Taczanowskiego, którzy polegli 8 maja 1863 r. w przegranej bitwie pod Ignacewem z przeważającymi siłami rosyjskimi dowodzonymi przez gen. Krasnokuckiego.</p> <p>Po trwającym przez cztery dni marszu oddział gen. Edmunda Taczanowskiego w dniu 8 maja 1863 r. stoczył w Ignacowie bitwę z wojskami carskimi dowodzonymi przez gen. Krasnokuckiego. Powstańcy we wsi zbudowali szaniec łącząc domy belkami.</p> <p>Nierówna bitwa, ze znacznie liczniejemu wojskami rosyjskimi skończyła się porażką, w której zginęło 160 powstańców. Po zakończeniu bitwy gen. Krasnokucki miał powiedzieć: kosynierzy i strzelcy dokonali cudów waleczności. Zgodnie z miejscową tradycją po odejściu wojska rosyjskiego przy ciałach poległych duchowieństwo odprawiło nabożeństwo żałobne, a następnie zebrano ciała powstańców i pochowano je we wspólnej mogile zbiorowej. Wcześniej ziemianie zabrali ciała swoich bliskich. Na mogile ustawiono krzyż i głaz z datą bitwy i skrzyżowanymi szablami. Mogiła opiekował się leśniczy Władysław Rubach, który zbierał pamiątki związane z powstaniem.</p>	
ŚLESIN – CMENTARZ PARAFIALNY	<p>Mogiła indywidualna Celestyna Milewskiego, który poległ 26 kwietnia 1863 r. w boju stoczonym pod Nową Wsią.</p> <p>Celestyn Milewski syn właściciela ziemskiego majątku Mikorzyna, został śmiertelnie ranny pod Nową Wsią. Zmarł w wieku 20 lat, wkrótce po przywiezieniu do domu rodziców.</p>	
GRODZIEC	<p>Na cmentarzu parafialnym znajduje się zbiorowa mogiła 42 powstańców z oddziału dowodzonego przez płk Edmunda Calliera poległych w przegranej walce pod Grodźcem i Borowem stoczony 31 maja 1863 r. W wyniku starcia powstańcy zostali rozbici a Callier opuścił oddział.</p>	BOHATEROM POWSTANIA STYCZNIOWEGO, KTÓRZY ODDALI ŻYCIE ZA OJCZYZNĘ
GMINA KAZIMIERZ BISKUPI –	<p>Zbiorowa mogiła, w której spoczywa około 100 powstańców poległych 2 marca 1863</p>	

DOBROSŁOWO	r. pod Dobrosławem w bitwie dowodzonej przez Kazimierza Mielęckiego i płk Antoniego Garczyńskiego. Straty wśród powstańców byłyby wyższe gdyby nie bohaterska obrona 28 strzelców dowodzonych przez por. Nepomucena Marczyńskiego. Osłonili oni odwrót głównych sił powstańców. Spośród poległych w bitwie wymienia się następujące nazwiska: Józef Poniński lat 20, bracia Władysław i Kazimierz Trąbczyński z Trzemeszna, Władysław Ciesielski lat 25 z Bielaw w Poznańskim syn Łukasza i Maryanny właściciele wsi Bielawy, podoficer strzelców Witold Ulatnowski lat 23 z pow. wrocławskiego, por. Nepomucen Marczyński, Leopold Tripitz lat 24, praktykant leśny, kawaler z Kazimierza, Franciszek Stefanowski lat 22, syn rękawicznika, kawaler ur. we Wrocławku, syn Pawła i Maryanny z Czajkowskich, zmarł 6 marca, Ignacy Dusiewicz (Dzisiewicz) lat 25 z Ośna Górnego, Franciszek Dembiński lat 25 kawaler, agronom z Chabienic z Poznańskiego, zmarł 6 marca.	
KAZIMIERZ BISKUPI	Zbiorowa mogiła, w której prawdopodobnie spoczywają szczątki czterech powstańców poległych 1 marca 1863 r. w zwycięskim boju pod Bieniszewem. W powstaniu brało udział wielu mieszkańców Kazimierza i jego okolic. Komisja Lekarska przy Rządzie Narodowym utworzyła w Kazimierzu jeden z dziewięciu szpitali czynnych na terenie województwa kaliskiego w związku z tym wielu mieszkańców działało w powstańczej służbie zdrowia.	
GMINA WIERZBINEK – BRONISZEWO	Mogiła indywidualna Józefa Wiklińskiego 21 lutego 1863 pod Nową Wsią został rozbity oddział dyktatora powstania styczniowego gen. Ludwika Mierosławskiego przez 14. Ołoniecki Pułk Piechoty dowodzony przez płk. Jurija Szylder-Szuldnera. W wyniku tej bitwy Mierosławski opuścił Królestwo Kongresowe i udał się na emigrację.	Ś.P. JÓZEF WIKLIŃSKI MAJĄC LAT 23 POLEGŁ W BITWIE POD NOWĄ WSIĄ DN. 21 LUTEGO 1863 R. PROSI O WESTCHNIENIA DO BOGA
GMINA WIERZBINEK – SADLNO	Zbiorowa mogiła położona na cmentarzu parafialnym kryje szczątki 37 powstańców z oddziałów Ludwika Mierosławskiego i Kazimierza Mielęckiego poległych 21 lutego 1863 r. pod Nową Wsią obecnie w granicach województwa kujawsko-pomorskiego.	POLEGŁYM POD NOWĄ WSIĄ BOHATEROM z 1863r W 30. ROCZNICĘ LUDOWEGO WOJSKA POLSKIEGO SPOŁECZEŃSTWO GMINY WIERZBINEK 1973 r. CZEŚĆ ICH PAMIĘCI
SOMPOLNO – ul. Cmentarna	Zbiorowa mogiła 6 powstańców położona na cmentarzu parafialnym. W mogile pochowano powstańców z oddziału Alfonsa Seyfryda (Sejfryda) poległych w boju stoczonym pod Ruszkowem i Sompolnem w dniu 10 kwietnia 1863 r.: Józef Bieżyński (lub Bieżański z Lipna), Cieśliński (lub Ciesielski), Witold GroMkiewicz lub Alfons Gromczak, Makowski, Józef Orłowski, Lucjan Zaborowski. W dniu 10 kwietnia 1863 r. nowo powstały oddział Alfonsa Seyfryda został zaatakowany przez znacznie liczniejszą kolumnę carską. Dzięki dogodnej pozycji na bagnach, powstańcy mogli się długo bronić. W końcu jednak wycofali się w nienaruszonym porządku.	

<p>KONIN – GOSŁAWICE, ZAMEK- MUZEUM</p>	<p>Mogiła indywidualna powstańca, który zmarł 26 marca 1863 r, w lazarecie powstańczym w Gosławicach. Powstaniec prawdopodobnie został ranny 22 marca 1863 r. podczas bitwy rozegranej pod Młynem Olszowym (Tatarakiem) dowodzonej przez Kazimierza Mielęckiego.</p>	
<p>KONIN – ul. Kolska</p>	<p>Mogiła indywidualna usytuowana na cmentarzu parafialnym, w której spoczywają szczątki oo. Maksymiliana Tarejewo - kapelana oddziałów powstańczych - dowodzonych przez gen. Edmunda Taczanowskiego i Józefa Oksińskiego.</p> <p>O. Maksymilian Tarejewo (pseudonim „Dąb” i „Piounek”) ur. się 16 sierpnia 1834 r. W powstaniu styczniowym pełnił funkcję kapelana w oddziale gen. Edmunda Taczanowskiego. Z polecenia Józefa Oksińskiego kierował również organizacją chłopską. Od 1864 r. ukrywał się w specjalnie przygotowanej skrytce nad zakrystią, w klasztorze w Łądzie. Prawdopodobnie wydany został przez miejscowego klucznika.</p> <p>Po aresztowaniu, które miało miejsce w nocy z 27 na 28 czerwca 1864 r., został skazany na karę śmierci przez powieszenie. Wyrok wykonano w dniu 19 lipca 1864 r. Nie pozwolono zebrać się ludności w czasie egzekucji. Proboszcza w Koninie, a także gwardian oo. Bernardynów zostali aresztowani z powodu uruchomienia dzwonów. Konsekwencją ukrywania o. Maksymiliana Tarejewo został zamknięty klasztor w Łądzie, zakonnicy zaś zostali zesłani do Tunki nad jeziorem Bajkał.</p>	<p>Na mogile widnieje następujący napis: O. MAKSYMILIAN TAREJEWO KAPUCYN UR. 16.08.1834 R. KAPELAN POWSTANIA STYCZNIOWEGO EMISARIUSZ RZĄDU NARODOWEGO ZAMĘCZONY I POWIESZONY PRZEZ MOSKALI W KONINIE 19.7.1864 r. 19.7.1984 r. TOBIE PANIE ZAUFALĘM</p> <p>MIEJSCE EGZEKUCJI O. MAKSYMILIANA TRAJEWO KAPUCYNA KAPELANA WOJSK POWSTAŃCZYCH EMISARIUSZ RZĄDU NARODOWEGO POWIESZONEGO PRZEZ MOSKALI 19 LIPCA 1864 ROKU</p> <p>Drewniany krzyż upamiętniający miejsce egzekucji o. Maksymiliana Trajewa odsłonięty w okresie międzywojennym w rocznicę śmierci zakonnika. Został usunięty przez Niemców w czasie II wojny światowej; po zakończeniu wojny na sąsiednim drzewie zawieszono małą kapliczkę z obrazem MB Częstochowskiej, krzyż odbudowano po 1945; komuniści usunęli go w l. 50. Odbudowany ponownie 19.07.1983 r., usunięty 20/21.07.1983 r.; ostatecznie odbudowany 19.07.1991 r.</p>

Źródło: Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa